

B é t s.

Auguszt. 23-dikán, dellyesti eggyedfél órakor érkezett el ő Tsász. 's Kir. Felsége, minden leg kisebb pompa nélkül *Prága* Városába *). Más nap, *Pillnitz* felé indult. — Az *Artésiai* Gróf 24-diken érkezett *Prágába* dél előtt, 's kevés ideig tartott mulatása után ő is *Pillnitz* felé vette útját. Ezen *Frantzia* Kir. Hertzegnek (az *Artésiai* Grófnak) neve alatt egy Levél kereng (így irták *Frankfurtból* Aug. 18-dikán) a' *Német Országban* tartózkodó *Frantzia* Nemesek között, mellyben azt igéri nékiek az *Artésiai* Gróf, hogy el közelget már az az idő, mellyben óhajtott tzéllыokat foganatossan eszközölhetik; úgymint a' melly végre, már minden készülétek meg tétettek. — Hogy a' *Német Birodalom* meg határozta volna a' hadat *Frantzia Ország* ellen, mondják ugyan; de nem bizonyos.

A' *Páviai* Universitásra nézve, olly kegyelmes Végzést adott ki ő Felsége Aug. 23-dikán, hogy a' kik abban Doktorságot nyernek, mind azon jusokban 's privilégiumokban részesüllyenek, valamellyekkel bírnak azon Tanulók, kik a' Tsász. 's Királyi örökös Tartományoknak más Universitásaiban graduáltattyák magokat.

Hogy *Páviában* vólt közelébb ő Felsége, méltóztatott az ott tanuló Magyar **) Iffjak eránt is

*) Hufzonnyóltz óra alatt, harmintzhat mérttföldet ment.

**) Van *Páviában* egy különös Kollégium, mellyben 10 Magyar, és 20 Német Iffjak készítettnek a' Papságra. Ez a' Kollégium, az előtt *Romában* vólt; hanem bődögáltt József Tsászár 1782-dik esztendőben által tette onnan

is különös kegyességét bizonyítani: mert megígérte nekik, hogy könyveiket minden harmin-tzad

Pávidba azért is a' többek között, hogy ezen *Kollegyiom'* tartásra rendeltt jószágok Pávia körül seküsznek. Négy esztendőre vagynak benne ki szabva im' e' következőzendő Tudományok: Az *Anyaszentegyház' Historiája*; Görög és Zsidó nyelvek, *Loci Theologici*, *Herme-neutica*, *Dogmatica*, és *Moralis Theologia*, 's *Ekklesiái Törvény*. Napjában, 4 órákon vagynak közönséges letzkek. Tsupán Tsötörtök a' pihenő nap. Nyóltz hónapokig szokott tartani egy egy iskolai Esztendő, mivel ott hamarabb kezdődnek 's tovább tartanak, mint nálunk, a' nagy melegek. Olly rekkenő hev-ség uralkodik kívált Juliusban, hogy dél után szinte lehetetlen valamit fövel dolgozni; azért is két óra tájban aludni tsengetnek a' *Kollegyiomban*. A' *Professorai* ezen *Kollegyiomnak* általában tanultt Emberek, 's igen értenek a' tanítói Hivatalhoz. Nem kínozzák ugyan is ezek, a' sok iratással *Tanítványai*kat; hanem a' diktálás helyett, meg esmértetik őket azon jó könyvekkel, mellyekből szedégették magok is nagy részént, a' mit előttök beszéllenek; e' felett, nem úgy bánnak velek, mint valamelly kemény *Poroszlók* a' *Rabokkal*, hanem mint okos jó *Atyák*, ifjúi korra jutott *Füjakkal*. — Számos derek Ifjakat nyert már néhány esztendőktől fogva, ezen jó *Tanítóknak* szárnyaik alól *Zágrábi Püspök Verhovázt* ö *Méltósága*, mellyért szép köszönő *Leveleit* is bortsátotta a' *Kollegyiom' Elöljárójához*, 's az *Anyaszentegyház' Historiája' közöns. Tanítójához Tiszt. Zola Jósef Úrhoz*. — Magasztaltatnak a' *Kollegium' Tanítói* közzül *TT. Zola, Tamborini, Albruni, Natali*, és *Lanigan Urak*; az *Universitás-béliek* közzül pedig *Frank, Spalancagni, Volta, Fontana* 's a' t.

tzad nélkül engedi nékiek Hazájokba szállítani; melly jótéteményt örömmel is tapasztalt már egy, onnan vissza érkezett érdemes Hazánk-Fija.

A' nagy Urakat, mindenekben majmozzák a' kissebbek: természet szerént tehát a' sok adósságtsinálásban is, még pedig az olyan kis Urakon is meg esik ez gyakorta, a' kik tükörei tartoznának lenni valamint közönségesen más virtusoknak, úgy különösen a' mértékletességnek is. — Az ide való udv. Teátrumnak egy nevezetes Tagja ifjú *Stefáni* Úr, ki önnön maga is szerzett számos játékokat, láthatatlanná leve a' napokban, terhes adósságai miá; 's magokban hagyta, szép, és igen módos Feleségét, 's Gyermekeit. — Meg szeppenvén ezen példára a' híres *Láng* Úr is, kinek hasonlóképpen sok ezerekre megy az adóssága: ki hirdettette a' *Bétsi* Ujság' Tóldalékjában, hogy jelentének magokat a' Kreditorai, *Heinke* nevezetű Prókátoránál.

Magyar Ország.

Nádor-Ispány ő K. F. H., Aug. 26-kán reggeli 3 órakor meg indúlt *Budáról*; még az nap *Pozsonba* érkezett; onnan 27-diken egyenellen folytatta útját *Morva* Országon kereftül *Prága* felé. (Nem jött tehát *Bétsbe*, a' mint némellyek ki hirdették). Sept. 20-dika tájján fog *Buddra* vissza érkezni.

Néhai N. Mélt. Gr. *Károlyi Antal* ő Kegy. ge' Testamentomából, ide iktatjuk a' Gr. *Károlyi József* ő N. gát tárgyazó atyai hagyásokat, mind magyar, mind deák nyelven. (A' Testamentom, deákul vagyon fel-téve).

„A' Fiamat, Gróf *Károlyi Józsefet*, ő Sz. Tsász. és Királyi Apostoli Felségének Kamarássát, mindenekben valóságos Örökösömmé, és törvényes Succellorommá tefzem; 's atyai módon

Kérem, és intem, hogy Isten eránt tiszteletet, az *Austriai* Ház eránt hívséget, a' Haza eránt szerezetet, életben maradott Anyja eránt engedel-

mességet, mindenek eránt végtére betsületet mutatasson; azon kereszteni virtusokat, mellyeket sarkallatosoknak neveznek, 's főkép' az igazságot, melly minden virtusokat magában foglal, követni igyekezzen; a' Római Katholika Anyaszentegyházat, mint Anyát tisztelni meg ne szünnyön, 's ne szenvedje azt még tsak tréfából is sértegetetni. Ezen kívül, soha se kívánjou a' költsönadással nyerekedni; mert költsön adni, kereszteni munka, de abból igaz fundamentom nélkül valamit venni bé, usorások' dolga. A' szegények és szükölködők eránt való adakozóságot végtére, mellyet emlékezetben hagyott a' Szent Irás *Tobids* felől, igen nagyon szivére kötöm. Ha ezen virtusokat gyakorollya: úgy még a' maradékán is Isten' áldása fog lenni; mellyet hogy adjon ő nékie a' jó és nagy Isten a' maga végetlen jósága szerezént, kérem is buzgóan; 's egyfersmind önnön Atyai áldásomat is adom nékie utóllýára, az Atyának, és a' Fiúnak, és a' Szent Léleknek nevében, Amen."

„Filium meum *Josephum* Comitem *Károlyi*, S. C. et R. Ap. Mattis Camerarium, in omnibus meum verum Hæredem, et legitimum Successorem constituo; paterneque

Hortor, et moneo, ut Religionem erga Deum, fidelitatem erga Domum *Ausiriacam*, pietatem in Patriam, submissionem erga supersitem Matrem suam, reverentiam denique erga omnes exhibere; christianas illas virtutes, quas cardinales vocant, ac praeprimis iustitiam, omnes virtutes in se complectentem sectari studeat; Romano-Catholicam Ecclesiam tanquam Matrem venerari non desistat, eidemque ne joco quidem insultari sustineat. Meminerit praeterea ex mutuo nihil unquam sperare, dare etenim mutuum, opus christianum est, inde vero quidpiam accipere sine iusto titulo, usurarium. Illam denique in pauperes, et egenos munificentiam, quam de *Tobia* sacrae Literae memoriae

riae

riae prodiderunt, a me sibi dictam, et impensius commendatam putet. His virtutum exercitiis, benedictionem divinam etiam in posteris habiturus; quam ut Deus optimus maximus pro infinita bonitate sua ipsi largiri velit, id et precor ardentissime, et paternam ei benedictionem meam in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, hisce supremum impetior, Amen.“

Kassáról, Auguszt. 20-dikán. „Az ide való Akademiának Al-Igazgatója, újra azon hijjános, és ártalmas okoskodásnak formáját kezdette el a' Tanulókkal, melly a' versengés (disputázió), vagy igazábban szóllván veszekedés által szokott meg esni. Tartok tőle Uraim, hogy ha ez másútt is így talál lenni: úgy, rák' módjára fog haladni a' mi Nemzetünk a' jóban. A' hasznos igazságoknak tsendes vérrel való vizsgálása formállyá az Embert, és a' Polgárt: nem holmi sovány nevezeteknek lármás vittatása.

Ha *Eberhár d' Neue Apologie des Sokrates* (*Sokratesnek új védelme*) nevezetű Munkájának; 's *Weishaupt' Apológiájának* fordításához fogna valamelly derék Ember: azzal sokat használna az észnek emelésére.

Nagyon kívánnánk már látni nyomtatásban a' *Lélekről való Tudományt* is, mellyet *Bárany* Úr készített. Való, hogy még nem átallyában kapósok a' jó Magyar Könyvek. De állyanak ki tsak egyszer mindenütt a' Magyar Nyelvnek közönséges Tanítói, majd ezek lesznek jó terjesztői a' Magyar Munkáknak. — A' *Kassai* Polgárokról örömmel irhatom, hogy kapva kapják a' *Szorgalmatos Mezei Gazdát*, 's áldják az Isteni Gondviselést, melly meg adta nékiek érni, hogy szülött nyelveken olvashatnak olly hasznos munkákat, mellyekről álmodni se tudtak vala, míg a' Deák Világ tartott.“

Kalo-

Kalotsai Érsek Gróf Kollonits László ö Kegyelmessége, következő Szép Beszédet tartott a' Nádor- Ispánynak Fő- Ispányi Béiktattatása' alkalmatosságával :

Indulgete Serenissimi Principes Regii, perfectis jam Inaugurationis ceremoniis, ut Ego, nomine Statuum et Ordinum harum trium Lege unitarum Provinciarum, maxime memorabilem, et ab initiis Regni nostri nunquam in Regno auditam, ac visam solemnitatem paucis concludam, animorumque nostrorum sensus, quos et e communi omnium lætitia, et e sermonibus ad Vos habitis abunde intellexistis, iterum, iterumque declarem. Facimus quippe id, quod facere consuevere ii, qui ob felicem eventum gaudio inebriantur: hi enim nonnisi de felicitate sua loqui norunt, eandem rem iterato repetunt, et nunquam tamen arbitrantur a se sufficienter et lætitiā suam, et causam ejusdem enarratam. Ego profecto lætitiæ communis interpres, et internuntius Comitatus, grato hoc onere levāri possum, si testes Vestros Serenissimi Principes, oculos appellāvero. Vidistis quocunque progressi estis effusam omnis ætatis, et sexus multitudinem, ut oculos suos insolito hoc spectaculo tantorum Principum recrearent. Vidistis, et nunc quoque videre potestis lætas omnium, qui hic coram assistunt, frontes, internæ lætitiæ, locupletissimos testes. Videre potestis, neminem unum esse, cujus plenum gaudiis pectus in vultum non exundet, neminem, qui vos videre non gestiāt, et insolitam animi lætitiā pro vultu suo non prodāt.

Sed quid mirum? nunquam enim Provinciæ huic nostræ tantus gaudendi campus est apertus, tanta gratulandi se obtulit seges, quanta hodie, quum Augustissimus Rex Noster, pro summa sua, qua in Gentem nostram fertur, paterna charitate, Serenissimos Filios suos *Franciscum*, et *Leopoldum*,
il.

illum Coronæ Hungariæ Hæredem, istum Regni nostri Proregem, hunc inaugurandum; illum inauguratum ad Provinciā nostrā inaudita benignitate destinare, nosque tam inusitato favore regio, ut illi parem in Hungariæ fastis nusquam inveniamus, cumulare clementer dignatus est.

Erat quidem depulsis virtute immortalis Herois *Magni Caroli Lotharingiæ* Principis *Buda*, et Regno nostro Barbaris, rara prorsus, et singularis hujus Provinciæ felicitas, ut duobus supremis Moderatoribus, Serenissimis Hungariæ Locumtenentibus, *Francisco Primo*, Celsitudinum Vestrarum Regiarum Avo, magno illo, raræque prudentiæ Principe, qui Hungaros amabat, et ab iisdem amabatur; tum *Alberto*, *Josephi Primi* Regis Nostri, et Imperatoris Nepote gloriaretur; at illustres illi Principes, consuetas illas inaugurationis ceremonias, quibusdam rerum adjunctis aliud deposcentibus, ipsi præsentibus obire non poterant. Nunc vero tam novum, et novem sæculis, quibus hanc Terram Hungari possident, inauditum favorem Imperator, et Rex Noster in nos expromere dignatus, ut et *Pestiensem* hanc Provinciā supremo Jure gubernandam Serenissimo Filio suo commiserit, et Eundem præsentem per alium Serenissimum Filium suum in hoc munus nomine suo mitti voluerit.

Quid amplius ab Augustissimi Patris Benignitate, vel a Serenissimorum Filiorum bonitate potuimus desiderare, quam ut et ille duos Serenissimos Filios ad has functiones destinaret, et hi tantum onus causæ nostræ non detrectarent? Sunt hæc evidentissima, et nova testimonia, Sereniss. Principes Regii, propensissimorum Vestrorum in Gentem nostram studiorum, quorum luculentissima in nupernis etiam Comitibus a Vobis exhibita fuere indicia, dum multa, quæ nobis fore videbantur utilia, potentissima intercessione Vestra feliciter obtinuistis, totamque Nationem sinceris-

rissimis amoris vinculis æternum Vobis devinxistis.

Quas pro tanta in Nationem nostram, ac inprimis in has Lege unitas Provincias exhibita clementia, et benignitate, sive Tibi Augustissime Imperator et Rex Noster Apostolice, sive Vobis Serenissimi Principes Regii reddemus gratias? Ejusdem clementiæ, et benignitatis, qua hæc in nos contulistis, erit, non eas, quas reddimus, sed quas reddere, etsi nunquam satis possumus, ardentissime optamus, placida, ac serena fronte accipere. Vincti enim nos benignitate Vestra et nobis gloriosum est, et magnitudini Vestræ proprium est. Vestra sunt omnis hujus, quæ adstat, Nobilissimæ Coronæ Vobis dudum sacrata corda.

Hæc si pridem amoris, obsequiisque Vestris ita adstricta non fuissent, ut fortunas nostras, vitam, ac sanguinem pro Augustissima Domo Vestra sacrare in summa felicitate reponeremus; hodierna hæc in Gentem Nostram Benignitas omni jure id a nobis et deposceret, et impetraret.

Tuemini Serenissimi Regii Principes, hæreditatem hanc Vestram tuemini Provincias, quæ hodie summum felicitatis suæ apicem in Regio Principe, supremo suo Moderatore attigerunt. Sentiant hæc potentissimum Vestrum apud Augustissimum, et optimum Terræ nostræ Principem patrocinium, ut dum supremum Comitem suum Filium esse Regis sui glorianur, sub tanta protectione lætæ conquiescant, quæ ceterum, uti novo, qui hodie illis ex tanto Præsidente accedit, splendore, reliquis Hungariæ Comitatibus eminent, ita nihil a se unquam desiderari patientur, quo fidem, fidelitatem, ac omnem subjectionem in summum hunc Præsidentem suum contestentur.

Tu vero, Deus immortalis! Clementiæ Tuæ munera in tantos Principes accumula! serva nobis Augustissimum Regem Nostrum, qui summum, et
cer-

certissimum nobis hodie amoris sui pignus dedit. Serva haereditarium Principem, per quem illud nobis dedit: serva ipsum *Leopoldum* Principem, quem, et in quo nobis omnia dedit; serva Serenissimum Principem *Carolum*, qui inexplicabilem hodiernam Congregatorum hic Ordinum felicitatem, Serenissima praesentia sua pro suo in gentem nostram affectu, decorareque dignatus est. Serva denique totam Augustissimam Familiam quae nova rursus in Patriam Nostram Clementia Suae praebet argumenta. Erit Nobis, ac omni Nostrae Posteritati haec dies, tuae in Nos, Deus Clementiae, Amoris Principum Nostrorum, ac nostrae felicitatis perpetuum monumentum, “

Austriai Belgio m.

A' *Meohleni* Érsek, egy pásztori Levelet bocsátott Aug. 9-dikén a' maga Megyéjébéli minden Papokhoz, mellyben kéri azokat, hogy magokat úgy viselleyék, mint a' Békesség' 's Kegyelem' Isténének érdemes szolgai, 's adják meg a' Tsáfszárnak, a' mi a' Tsáfszáré. Úgy irták Aug. 16-dikán *Brüsszelből*, hogy egygyességre inté Levelét szándékozott volt akkor bocsátani az Érsek minden Lakosaihoz is a' maga Megyéjének. — A' közelébb említett napon költ Levélből olvassuk, hogy *Namurban* kevéssel az előtt öt rendbéli lövések estek szél-puskából a' *Kinsky*' Batalionjára, midőn éppen fegyverben gyakorlotta volna az magát. A' kormányozó Tiszt, nyomoztatta legottan a' gonosztévöket; de kézbe nem keríthette.

Ö Kir. Hertzezségek *Kristina* és *Albert*, közönségessen ki hirdettették a' múlt Jul. 28-dikán *Hennegau* Tartományában, mellynek Rendjei leg elsők voltak a' tsendességnek helyre-állításában, hogy a' Fels. Tsáfszár mindenekről el fog felejtkezni, valamik történtenek a' *Vandernoot*' vilá-

világban; és ezen kegyelem, még azokra is kiterjed, a' kik el hagyták volt a' katonai szolgálatot, de hogy bé állottak a' zenebonás idők, ők is a' pártos Sereg közzé állottak, 's ekként meg rontották írásbéli fogadásokat, melly által arra kötelezték volt magokat, hogy az *Ausíriai Birodalom* ellen soha fegyvert nem fognak. Ezek mindazáltal, soha többé katonai szolgálatba fel nem vétethetnek, sem semminémű tisztteltetéshez, a' melly Katona Tiszteket illet, jussokat nem tarthatják. — Jul. 29-dikén, azt is megnyerték a' *Hennegau* Rendek ö Ts.'s K.Felségétől, hogy a' lármás időkben fel vett 964,418 forint adósságokat jóvá hagyta. — H. *Ligne* tétetett ö Felségétől *Hennegau* Tartományának Elöljárójává, ki is Aug. 9-dikén tette le nagy tzeremoniák között, ezen hivatal' fel vételéhez meg kívántató hitet a' *Monsi* Kathedrále Templomban.

Frantzia Ország.

Folytatása a' Konstitutzió' Summájának.

Harmadik Titulus.

A' közönséges Hatalmakról.

I. A' Főség (*Souveraineté*) tsupán egy, meg - oszthatatlan, el - idegeníthetetlen, semmi idő' le-járta által el nem vesztethető, 's a' Nemzet' tulajdona. A' Népnek semmi szakassza, sem semmi magános személy nem léphet önnön magától annak birtokába. — A' Nemzet, a' kitől veszik minden *Hatalmak* a' magok eredeteket, nem gyakorolhatja különben azokat, hanem másra való bizás (*delegation*) által. A' *Frantzia* Konstitutzió olyan természetű, hogy az, Képviselők által tartatik fel (*représentative*). A' Képviselők: a' törvényhozó Test, és a' Király. — A' Nemzet-Gyűlésére van bízva, melly a' Nép által szabadon választatott ideig való Képviselőkből áll,

hogy

hogy gyakorollya a' törvényhozó hatalmat, a' Király' meg-erössítése mellett, olly módon, mint alább meg fog határozatni.

II. Az Igazgatás' formája monarchica, 's a' végre-hajtó hatalom a' Királyra van bízva, hogy ő gyakorollya azt a' maga nevében, Ministerek, 's más számadásra köteles Tisztviselők által, az alább meg határozandó módon.

III. Az Igazság' szolgáltató Hatalom, a' Nép által bizonyos időkben választott Birákra vagyon bízva.

(Ezen három előre botsátott Tzikkelyeken kívül, következő Részeket 's Szakaszokat foglal magában a' 3-dik Titulus)

Első Réiz.

A' törvényhozó Nemzeti Gyűlésről.

I. Tzikkely. A' törvényhozó Testet formáló Nemzeti Gyűlés, szakadatlanúl tartó, 's tsupán egy Kamarából (Táblából) áll.

II. Minden két esztendőben, új választások által fog az formáltatni. Minden két esztendői idő - szakasz, új törvény - hozó Testet szül.

III. A' törvény - hozó Testnek meg-újítása tellyes jussal fog meg esni.

IV. A' törvény - hozó Testet, el nem bont-hatja a' Király.

Első Szakasz.

A' Képviselőknek száma. A' Képviselésnek (Re-présentation) fundamentomai.

I. Tzikkely. Azon nyóltzvanhárom Ofztályokhoz képest, mellyek teszik az Országot, 745-re megy a' törvényhozó Testbéli (Gyűlésbéli) Képviselőknek száma, azokon kívül, kiknek küldések meg találna engedtetődni a' Kolóniáknak (*Frantzia Országához tartozó Indiai Tartományoknak*).

II.

II. Ezen három dolog fogja meg határozni, hány Képviselőket nevezhessen egy egy Ofztály az Ország' 83 Ofztályai közül; úgymint: a' földje' ki-terjedésének mennyisége, a' népessége, 's rendes adózásának mivolta.

III. A' földjök' ki-terjedésekhez képest, 247 Képviselőket fognak nevezni ölzveséggel a' 83 Ofztályok. Minden Ofztály t. i. hármat hármat, ki vévén a' Párisit, melly csak egyet fog nevezni.

IV. A' népességre, két száz negyvenkilentz Képviselők vagynak ki - számlálva áttallyában. Az Ország' jelenvaló népességének egész summája 249 részekre van fel osztva, 's minden Ofztály annyi Képviselőt nevez, a' hány részét foglalja magában a' népességnek.

V. Két száz negyvenkilentz Képviselők vagynak ki számlálva a' rendes adóra. A' rendes adónak egész summája fel van osztva hasonlóképpen 249 részekre, 's minden Ofztály annyi Képviselőt nevez, a' mennyi részeit fizeti az adónak.

Folytatása következik.

Spanyol Ország.

Már hozzá kezdettek vólt ezen Országban, az idegenekre nézve hozott kemény rendelésnek végre-hajtásához; de, gondolóra vévén a' Miniftérium a' kedvetlen körülállásokat, tanátso-sabbnak ítélte azt félbe szakasztatni, sőt az egész rendelést vissza venni. Jelentéseket adtak ugyan is bé az ellen, nagyobb részént a' külső Országi Minifterek, 's az által mind a' Nemzetek' közön-séges Törvénnét, mind pedig a' *Spanyol Ország-gal* való szövetségeket meg-sértetteknek kiáltották. De fel zúdúlt az ellen a' Nép is, látván mit veszt az idegeneknek el távozása által, kik közül igen kevesen vehették vólna reá magokat, hogy egy ilyen szörnyü esküvéssel meg kössék ma-

ma-

magokat: „Esküszöm, hogy én a' Katholika Vallást fogom tartani, és ahoz, valamint a' Királyhoz is, kinek alattvalója vagyok, hív leszek; magamat ezen Ország' törvényeinek és szokásainak alája vetem; minden idegen jusról le mondok, 's azon Tartománnyal semminémű egygyességben nem leszek, hozzá leg kisebbet sem hunyorítok, vagy vonzódom, a' mellyben születtem *). Igérem tehát azt is, hogy én annak felsőbb vagy alsóbb rangú Követjéhez, vagy Konsuljához, általomért, avagy segítségért soha nem folyamodom: gallyára való íteltetésnek, tömlőtze való záratásnak, avagy minden Spanyol Státusokból való ki-üzetésnek, 's javaimtól való meg-fosztatásnak büntetése alatt.“

A' ki ezen esküvést vagy szóval el nem akarta mondani, vagy pedig írásban kötelezni vele magát: 14 napok alatt ugyan lakó helyéről, két hónapok alatt pedig egész Spanyol Országból ki kellett takarodni.

Melly rövid, és szoros idő legyen ez, egy nagy kereskedést üző, avagy mesterséget folytató Embernek, más Tartományba való áttal-költözésére, kiki meg ítélheti. — Más az, midőn egy kis Fejedelem azt mondta haragjában, bizonyos utazó Tudósnak, hogy huszonnégy óra alatt ki takarodjon a' Tartománnyából; mert könnyen meg felelt néki a' Tudós, hogy „nem szükség huszonnégy óra, hiszem egy alatt is ki mehet.“

Svéd

*) A' gondolatoknak változtatását, 's ez vagy amaz hajlandóságoknak sziveinkből való ki-irtását javallhattya csak egy Ember, más Ember Társának — nem parantsolhattya.

Svéd Ország.

Aug. 7-dikén, örvendezéseket jelentették a' Királynak szerentséssen lett vissza-érkezésén, a' külső Hatalmasságok' Ministerei; úgy nem különben a' *Stokholmi* Akademia, Konfistórium, Tanács és a' Polgárság, melly igen különös hajlandósággal viseltetik a' Királyhoz. — Olly királyi parantsolat tétetett közönséggé a' *Svéd* Újságokban, hogy minden *Svéd* Tisztek, a' kik rendkívülvaló fizetést kapnak, haladék nélkül előállyanak a' magok Regementjeikhez. — Azt irták közelébb *Stokholmból*, hogy a' Király *Petersburgba* szándékozott. Ezen utazásnak okául, né-melleyek *Frantzia Ország'* állapotját vélik; mások pedig tsupán azon költsönös barátságna meg-erössítését, melly vissza állítatott ugyan *Russia* és *Svéd Ország* között; de bomláshoz láttatott újra közelíteni, a' *Finnlándiai* széleken mind két részről tett nagy hadi készületek által: mellyeknek tételében elsőb volt az *Orosz Birodalom*.

Elegyes Történetek.

A' *Nassaui* Hertzeget — ki az *Orosz* könnyű hajós Seregnek egy részét hasonló ditsóséggel kormányozta vala a' *Svéd* Király ellen; mint a' *Svéd* Király ő ellene a' magáét — el küldötte mostanában, bizonyos kommissziókkal az *Orosz* Tsászárné, némelly Udvarokhoz, 's különösen *Frantzia Országba*.

A' *Nagy-Británniai* Király, gyakran nógatta már a' maga első szülött Fiát, az úgy nevezetett *Válliai* Hertzeget, hogy lépne házassági életre. Most közelébb, alkalmatosságot vett előbbeni nógatásainak, és serkentéseinek meg újítására, a' maga második szülött Fiának az *Yorki* Hertzegnek példájából; de a' *Válliai* Hertzeg, csak azt

azt felelte tréfálkodva az Attyának: hogy már régen gondolkodik a' házasságról, 's még egy darabig fog gondolkodni.

Néhai János Fridrik Sándor, életében *Neuwiedi* Hertzeg, 's a' Birodalmi Grófok' *Vestfáliai* Kollégiomának Igazgatója, végezvén 83 elztendőkre terjedt ditső pályáját, azzal bizonyította meg utóllýára is hív Alattvalóihoz vonzó hajlandóságát, hogy a' Polgárok' közönséges temetkező helyekbe, nem pedig a' Familia' Kriptájába kívánt temettetni, 's temettetett is Augus. 18-dikán. — Ezen bóldogúlt Hertzeg alatt lett *Neuwied* olly Várossá, mellyben a' keresztényi türelem, a' szorgalmatosság, a' tisztaság, és a' polgári jó rendtartás fő mértékben virágoztak.

Blanchárdnak, mind *Olasz*, mind *Spanyol* Országban támadtak vetélkedő Társai mostanában; amott *Carmine*, itt pedig *Barletti* nevezetű: de bár mint nagyzották is ezek előre magokat, tsak ugyan nem sült el még eddig nekik a' levegő égi útazás. *Carmine*ben, háromszor tsalattatott meg a' *Mediolánumi* Nép, 's maga is ő Tsászári Felsége, a' ki akkor éppen *Mediolánumban* mulatott. — *Barletti*, ötven ezer tallérba kerítette a' *Spanyol* Udvarnak, a' maga levegő égi útazásához való készületeket, 's Jun. 28-dikára vala rendelve *Aranjuezbe* a' próba. Rakva vólt az egész környék kotsikkal, lovasokkal, és gyalogokkal. A' Király, egy sátor alatt gyakorlotta magát a' várásbéli békességes türésben. Minekutánna hofzfas munkálkodása után se bóldogúlhatott volna *Barletti* a' golyóbis' meg-töltésével: oda megy nagy bátran a' Királyhoz, 's jelenti neki hideg vérrel, hogy már bizon az nap semmi se lehet a' próbából. Mit vólt mit tenni egyebet a' Királynak, hanem hogy fel kerekedett a' sátor alól, 's dolgára ment; és még Testörzöinek is parantsolt, hogy vegyék óltalmok alá a' szegény *Barlettit*,
kire

kire nagyon kezdett vólt már agyarkodni a' felháborodott nép' sepreje: melly tsak ollyan *Mádrítban*, mint *Bétsben*, *Párisban*, vagy *Londonban*.

Tudományi Dolgok.

Ki szabadúlt már a' sajtó alól, *Nagyváté* Tudós Hazafinak azon betses munkája, melyről Irásunk' IV. Szakaszának 38-dik oldalán emlékeztünk vólt. A' tzimje ez: *A' szorgalmatos mezei Gazda. A' Magyar Országban gyakorlatni szokott gazdaságnak rendjén kereftül. Nagyváti János által. Pesten nyomtattatott Trattner betűivel 1791. 8 rét. Két Darabokból áll, 's mindenik Darab telzen 608 oldalt. Az első Darab előadja a' gazdaságnak közönséges reguláit, annakutánna tanít: a' földmivelésről, a' rétekről, a' pusztákról, a' kertek' míveléséről, a' gyümöltsfákról. A' második Darab pedig a' szőlők' míveléséről, a' bor-tsinálásról, az erdőkről, a' baromtartásról, a' szarvas marhákról, a' juh-tartásról, a' sertésről, 's a' méh-tartásról. Két forint a' 2 Darabnak az árra.*

Gróf *Széchenyi Ferentz* ö Excellentziája' nagy lelkiségének köljöni főképpen a' Tudós Ur, hogy illy jókor szolgálhatott Nemzetének, köz hasznú munkájával. Bártsak a' Magyar Hazának annyi gazdag Nemessei közzül avagy tsak húfz Követői válnának, az említett Méltóság' buzgó Hazafiságának: így bizonynyal álmélkodni fogna rajta, nehány esztendőök alatt egész Európa, mire ment a' mi Nemzetünk!

Küldjük az Ország-Gyűlése' Historiájának B b b árkusát.

Költ *Bétsben*, Szeptembernek 2-dik napján, 1791-dik esztendőben.